

Postanowienie z dnia 19 września 2007 r.

III KRS 8/07

Na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 marca 2007 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 73, poz. 484) postępowanie o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego, który ukończył 65 lat, podlega umorzeniu wówczas, gdy w dniu wejścia w życie tej ustawy toczyło się przed Sądem Najwyższym.

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszka, Sędziowie SN: Józef Iwulski, Romualda Spyt (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 września 2007 r. sprawy z odwołania Bolesława Stanisława K. od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 14 września 2006 r. [...] w przedmiocie odmowy wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, na skutek skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2007 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok oraz zaskarżoną uchwałę Krajowej Rady Sądownictwa i umorzył postępowanie.

U z a s a d n i e n i e

Uchwałą z dnia 14 września 2006 r. [...] Krajowa Rada Sądownictwa nie wyraziła zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez Bolesława Stanisława K. - sędziego Sądu Rejonowego w M. Jako podstawę prawną uchwały wskazano art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 100, poz. 1082 ze zm.) i art. 69 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.).

W uzasadnieniu uchwały Krajowa Rada Sądownictwa stwierdziła, że sędzia Bolesław Stanisław K. wystąpił z wnioskiem o wyrażenie zgody na dalsze zajmowa-

nie stanowiska do ukończenia 70 roku życia, czyli do dnia 1 listopada 2011 r., powołując się na swoją sytuację materialną (zaciągnięte kredyty) oraz osobistą (chęć pozostania aktywnym na stanowisku sędziego). Kolegium Sądu Okręgowego w K. zaopiniowało ten wniosek negatywnie co do zasady. Zgodnie z art. 69 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych przejście sędziego w stan spoczynku z chwilą ukończenia 65 roku życia jest regułą, natomiast pozostanie na stanowisku za zgodą Krajowej Rady Sądownictwa stanowi od tej reguły wyjątek. Decydując o przedłużeniu Rada musi zatem zważyć argumenty przedstawione przez sędziego, jak i leżące po stronie sądu. W zakresie potrzeb sądu należy w szczególności uwzględnić ocenę przedstawioną przez prezesa sądu oraz kolegium sądu. W sprawie wniosku sędziego Bolesława Stanisława K. negatywne opinie przedstawili zarówno Wiceprezes Sądu Okręgowego w K., jak i Kolegium Sądu Okręgowego w K. Krajowa Rada Sądownictwa uznała, że brak jest po stronie Sądu argumentów za uwzględnieniem wniosku sędziego, natomiast samego poprawnego stanu zdrowia sędziego, konieczności spłacania przez niego kredytów i chęci pozostania aktywnym zawodowo nie można uznać za takie okoliczności, które mogłyby uzasadniać wyjątkowość, o jakiej mowa w art. 69 § 1 *in fine* ustawy i powodować uwzględnienie wniosku.

W odwołaniu od powyższej uchwały sędzia Bolesław Stanisław K. wniósł o jej uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Krajowej Radzie Sądownictwa. Skarżący zarzucił: 1) naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art.69 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że nie zachodzą przesłanki do wyrażenia przez Krajową Radę Sądownictwa zgody na dalsze zajmowanie przez niego stanowiska sędziego oraz 2) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności § 20 ust. 1 i 3 w związku z § 18 ust. 2 i w związku z § 19 ust. 1 i 3 oraz w związku z § 27 ust. 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowego trybu działania Krajowej Rady Sądownictwa oraz postępowania przed Radą (Dz.U. Nr 152, poz. 1725), poprzez podjęcie zaskarżanej uchwały, chociaż materiały sprawy udostępnione Radzie przez prezesa Sądu Okręgowego w K. nie były wystarczające do zajęcia w sprawie merytorycznego stanowiska, a Rada nie podjęła działań mających na celu stosowne uzupełnienie tych materiałów, w konsekwencji czego powzięła uchwałę bez wszechstronnego rozważenia wszystkich

okoliczności sprawy, na podstawie niekompletnych materiałów i bez wysłuchania wyjaśnień uczestników postępowania.

W uzasadnieniu odwołania podniesiono, że art. 69 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych nie określa żadnych kryteriów, które decydowałyby o wyrażeniu przez Krajową Radę Sądownictwa zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego po ukończeniu 65 roku życia, a tym samym nie ogranicza możliwości wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska do szczególnie wyjątkowych okoliczności, które powinny zaistnieć i nie określa wyjątkowych warunków, które powinni spełniać sędziowie, aby taką zgodę uzyskać. W dotychczasowej praktyce Rada nie wprowadzała kryteriów zawężających możliwość wyrażenia zgody do przypadków wyjątkowych, lecz przyjmowała tylko, że powinny być brane pod uwagę zarówno okoliczności istniejące po stronie sędziego, jak i potrzeby konkretnego sądu. W ocenie skarżącego przedstawił on argumenty przemawiające za uwzględnieniem wniosku wskazując również, że wszechstronne doświadczenie sędziowskie, dobry stan zdrowia i przebieg pracy zawodowej gwarantują, iż będzie wykonywał obowiązki sędziowskie wydajnie i rzetelnie na takim odcinku, jaki stosownie do potrzeb sądu zostanie mu powierzony. Negatywna ocena wniosku dokonana przez wiceprezesa Sądu Okręgowego w K. nie zawiera żadnego konkretnego zarzutu, nie odnosi się do potrzeb sądu i możliwości ich realizacji przez skarżącego, a Kolegium Sądu Okręgowego w K. nie podało żadnych motywów negatywnego zaopiniowania wniosku. W konsekwencji Krajowa Rada Sądownictwa dokonała błędnej interpretacji i zastosowania art. 69 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych, albowiem wskazane zostały przez skarżącego przesłanki, które zgodnie z dotychczasową praktyką Rady przemawiały za zastosowaniem tego przepisu wprost, a nie *a contrario*, jak to uczyniła Rada, zasłaniając się w uzasadnieniu brakiem „okoliczności, które mogłyby uzasadniać wyjątkowość”. W tym zakresie skarżący powołał się na wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2004 r., III KRS 1/04, OSNP 2005 nr 2, poz. 29, z dnia 28 czerwca 2005 r., III KRS 2/05, ZNSA 2005 nr 2-3, poz. 74 oraz z dnia 20 września 2005 r., III KRS 4/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 197.

Skarżący podniósł, że zgodnie z § 27 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 grudnia 2001 r. wniosek w sprawie wyrażenia zgody Krajowej Rady Sądownictwa na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego powinien być zaopiniowany przez kolegium właściwego sądu i przedstawiony Radzie drogą służbową za pośrednictwem prezesa sądu wraz z jego oceną uwzględniającą oko-

liczności dotyczące wnioskodawcy oraz potrzeby sądu, natomiast w myśl ust. 3 § 27 rozporządzenia do przedstawionego Radzie wniosku powinien być dołączony wyciąg z protokołu posiedzenia kolegium rozpatrującego sprawę zainteresowanego sędziego. W niniejszej sprawie nie dołączono właściwej opinii określającej, jakimi przesłankami kierowało się Kolegium przy negatywnym opiniowaniu wniosku. Ponadto ocena wniosku dokonana przez wiceprezesa Sądu Okręgowego nie odnosi się do możliwości orzekania skarżącego w innych wydziałach ani też nie wskazuje, jakie konkretnie potrzeby sądu przemawiają za negatywną oceną wniosku. Przedstawione braki w materiale dostarczonym Krajowej Radzie Sądownictwa winny zostać uzupełnione w toku postępowania przed Radą w trybie określonym w § 18 ust. 2 lub § 19 ust. 1 i 3 powołanego rozporządzenia. Nawet gdyby uznać, że wyciąg z protokołu posiedzenia Kolegium Sądu Okręgowego stanowi opinię tego organu, to - jak stwierdził Sąd Najwyższy w motywach powołanego wyżej wyroku z dnia 20 września 2005 r., III KRS 4/05 - umożliwienie zainteresowanemu sędziemu zapoznania się z motywami negatywnej oceny Kolegium stanowi wypełnienie przez przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa obowiązku przestrzegania procedury odpowiadającej standardom proceduralnym w państwie praworządnym. W konsekwencji zaniechanie uzupełnienia materiału sprawy wskazuje na naruszenie § 20 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia, gdyż doprowadziło do powzięcia uchwały, mimo tego że ocena prezesa Sądu Okręgowego była lakoniczna, gołosłowna oraz pozbawiona konkretnych i uzasadnionych okoliczności dotyczących zarówno osoby skarżącego jak i potrzeb Sądu, a opinia Kolegium Sądu Okręgowego nie została sformułowana w sposób formalny, w szczególności nie zawierała żadnego uzasadnienia, co nie pozwoliło skarżącemu na ustosunkowanie się do niej w toku postępowania przed Krajową Radą Sądownictwa.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 14 marca 2007 r. [...] oddalił powyższe odwołanie. Sędzia Bolesław Stanisław K. w dniu 14 czerwca 2007 r. wniósł o wznowienie postępowania zakończonego powyższym wyrokiem, opierając swoją skargę na podstawie wskazanej w przepisie art. 401 pkt 2 k.p.c. W uzasadnieniu tej podstawy skarżący wskazał, że został pozbawiony możliwości działania w sprawie, z tego względu, iż stan zdrowia, potwierdzony stosownym zaświadczeniem lekarskim, uniemożliwił mu udział w rozprawie wyznaczonej na dzień 14 marca 2007 r., a Sąd Najwyższy nie uwzględnił jego wniosku o odroczenie rozprawy. Wniosek taki skarżący złożył w dniu 12 marca 2007 r., uzasadniając go obłożną chorobą, przy czym wy-

kazał zaświadczeniem lekarskim jedynie okres niezdolności do pracy od 1 do 9 marca 2007 r. Podkreślił, że drugie z kolei zaświadczenie lekarskie, obejmujące okres od 10 marca do 23 marca 2007r., przesłane zostało Sądowi Najwyższemu w przeddzień rozprawy. Nie wiadomo zatem, czy skład orzekający przeoczył to zaświadczenie, czy też nie zostało mu ono przedstawione z powodu zaniedbań pracowników Sądu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności Sąd Najwyższy stwierdził, że zaistniała podstawa do wznowienia postępowania w oparciu o przepis art. 401 pkt 2 k.p.c., co uzasadniało ponowne rozpoznanie sprawy.

Przepis art. 69 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do dnia 9 maja 2007r., stanowił, że sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 roku życia, chyba że Krajowa Rada Sądownictwa na wniosek sędziego, po zasięgnięciu opinii kolegium właściwego sądu, wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez sędziego 70 roku życia. To uprawnienie Rady znajdowało również podstawę w art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 100, poz. 1082 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do dnia 9 maja 2007r., zgodnie z którym do jej zadań należało między innymi rozpatrywanie wniosków o wyrażanie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego, który ukończył 65 rok życia. Ustawą z dnia 16 marca 2007 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 73, poz. 484), która weszła w życie dnia 10 maja 2007 r., przepis art. 69 § 1 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych otrzymał brzmienie: sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 roku życia, chyba że nie później niż na sześć miesięcy przed ukończeniem 65 roku życia oświadczy Ministrowi Sprawiedliwości wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie. Dalsze zajmowanie stanowiska sędziego nie wymaga obecnie zgody Krajowej Rady Sądownictwa, wystarczające jest złożenie Ministrowi Sprawiedliwości odpowiedniego oświadczenia. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 69

§ 3, w razie złożenia przez sędziego oświadczenia i przedstawienia zaświadczenia, o których mowa w § 1, sędzia może zajmować stanowisko nie dłużej niż do ukończenia 70 roku życia. Sędzia ten może w każdym czasie przejść w stan spoczynku, składając odpowiednie oświadczenie Ministrowi Sprawiedliwości. Przepis art. 4 ust. 1 powołanej ustawy zmieniającej stanowi, że postępowania przed Krajową Radą Sądownictwa w sprawach wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego, który ukończył 65 rok życia, umarza się. Chodzi tu o toczące się a nie zakończone jeszcze postępowania przed Krajową Radą Sądownictwa. W takim przypadku, zgodnie z art. 4 ust. 2, wniosek sędziego o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska, złożony na podstawie przepisów dotychczasowych, jest równoznaczny z oświadczeniem woli dalszego zajmowania stanowiska w rozumieniu art. 69 § 1 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych. Na podstawie art. 4 ust. 3 i 4 ustawy zmieniającej sędzia może nadal zajmować swoje stanowisko po przedstawieniu Ministrowi Sprawiedliwości w wymaganym tymi przepisami terminie zaświadczenia o stanie zdrowia. W niniejszej sprawie uchwała Krajowej Rady Sądownictwa została wydana zgodnie z obowiązującymi w dacie jej wydania przepisami. Jednakże wobec zaskarżenia tej uchwały - wniesienia odwołania do Sądu Najwyższego na podstawie art. 69 § 3 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych w obowiązującym wówczas brzmieniu - postępowanie w sprawie nie zostało zakończone. Dopiero orzeczenie Sądu Najwyższego - wyrok oddalający odwołanie lub postanowienie umarzające postępowanie odwoławcze - kończy postępowanie o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska. Wynikało to z treści powołanego wyżej przepisu, zgodnie z którym sędzia pozostaje w służbie do czasu zakończenia postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, nawet jeżeli ukończył 65 lat a Krajowa Rada Sądownictwa nie uwzględniła jego wniosku. Takie też stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 kwietnia 2004 r., III KRS 3/04 (OSNP 2005 nr 2, poz. 30), w którym stwierdził, że prawomocne orzeczenie kończy postępowanie o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska. Jeśli zatem uchwała w niniejszej sprawie, odmawiająca wyrażenia zgody, nie jest prawomocna, postępowanie toczące się na skutek odwołania od tej uchwały jest nadal postępowaniem o wyrażenie zgody przez Krajową Radę Sądownictwa na dalsze pełnienie służby. Należało zatem przyjąć, że na podstawie art. 4 ust. 1 powołanej ustawy zmieniającej postępowanie o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego, który ukończył 65 lat, podlega umorzeniu także wówczas, gdy w dniu wejścia w życie tej ustawy toczyło się

przed Sądem Najwyższym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2007 r., III KRS 7/07, niepublikowane).

Niniejsze postępowanie toczyło się na skutek jego wznowienia. Rozpoznanie wznowionej sprawy odbywa się, zgodnie z przepisem art. 412 § 1 k.p.c., od nowa. W myśl § 2 tego artykułu Sąd uwzględniając skargę zmienia zaskarżone orzeczenie albo je uchyla i w razie potrzeby pozew odrzuca lub postępowanie umarza. Stosownie do treści art. 316 § 1 k.p.c. sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Przez „stan rzeczy” rozumie się tu zarówno stan faktyczny, jak i prawny. Wyrażona w tym przepisie zasada aktualności orzeczenia sądowego ma również zastosowanie w postępowaniu toczącym się na skutek skargi o wznowienie postępowania. Taki też pogląd wyraził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 kwietnia 1994 r., III CZP 41/94 (PS 1998r. nr 2, poz. 85), w którym wskazał, że Sąd - wydając wyrok po ponownym rozpoznaniu sprawy w wyniku wznowienia postępowania - bierze za podstawę rozstrzygnięcia stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy wyznaczonej w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania (art. 316 § 1 w związku z art. 410 § 1 *in fine*, art. 406 oraz art. 412 § 1 i 2 k.p.c.).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok oraz zaskarżoną uchwałę i umorzył postępowanie.

=====